

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

III. Solutio eæterorum argumentorum, que in contrarium fieri possunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

cum existentia formæ, sed potius eam in rebus tolerat: ergo &c. Rursus ut supra arguebamus, ea carentia esset principium rei naturalis non solum in fieri, sed etiam in conferuari: quod tamen de priuatione non solet, nec debet admitti.

10 Illud tamen certum, atque exploratum est, hanc carentiam esse principium rei naturalis, quidquid ingeniosi Recentiores obstrepant: aut enim non distinguitur à materia, quod minimè tollit, quominus vera negatio, & carentia identitatis sit, & ita non minus, quàm materia principium erit rei naturalis: aut ab ea distinguitur, & ita etiam eandem rationem principij fortietur: siquidem materia nisi esset distincta à forma, nec eius, nec compositi causa esse posset: nihil enim sui ipsius causa esse valet: illa ergo distinctio, seu carentia identitatis materiæ cum forma, materiam in ratione causæ materialis ex parte constituit: quando ergo non solum causa proximè expedita, verum etiam omne id, quod eam in ratione talis complet, & constituit, effectu prius natura eiusque principium est, certè carentia illa identitatis materiæ, cum forma censei debet principium formæ, ac totius rei naturalis: ceterum hoc genus principij ad materiam reducitur, ut infra in simili ostendimus

11 Respondendum ergo est ad argumentum principiale, vel Aristotelè voluisse, priuationem esse principium duntaxat omnium entium, seu corporum naturalium, quæ post primam mundi creationem per causas naturales continuò generantur, vel quidem nomine priuationis intellexisse quidquid formæ introductæ repugnat, atque contrariatur, ut inferius ex ipso demonstrabimus: carentiam autem formæ terræ ei repugnare & contrariari: nomine igitur priuationis usurpanda est: alia verò ex parte ea carentia principium terræ est: ex nõ terra enim terra à Deo primò producta est atque in lucem rerum creaturarum edita: quid ergo erat priuationem esse principium etiam terræ cælique atque adeò omnis rei naturalis.

12 Obiicies priuatio saltem non est principium intrinsecum, rei seu corporis naturalis: at de ratione principij ab Aristotele, definiti est iuxta nos, ut sit rei naturali intrinsecum: priuatio ergo Aristotelicis principiis rei naturalis haud potest accenseri. Maior probatur: quia priuatio nec rem naturalem intrinsecè componit, nec etiam vlli eius parti intrinsecè inest: quomodo igitur ei esse potest intrinseca. Prior antecedentis pars non eget probatione: posterior suadetur, in hunc modum: priuatio formæ terræ v.g. in eius materia est eadem carentia formæ terræ, quæ huius, ab æterno, creationem antecessit: quæ autem sic antecessit, sanè non fuit ab æterno intrinsecè in materia terræ nondum existente, ut patet, nec per vnionem aliquam ei vnita, aut intrinseca facta est in tempore: quæ namque aut qualis ea vnio sit, inintelligibile est: nullo ergo modo prædicta priuatio formæ terræ, eius materiam, ac per consequens nec aliam illius partem intrinsecè adficit, eive inest.

13 Respondeo tamen, & nisi fallor, perquam ex facili sicut destructio formæ alicuius realis dicitur, eiusque merito & quasi munere forma ipsa censetur realiter destrui, non quia ipsa eius destructio in se quid reale sit, sed quia est destructio formæ realis, siue quia forma per eam destructa est quid reale, & cum vera entitate essentiæ coniunctum; ita similiter priuatio formæ terræ v.g. eius introductione per totam æternitatem anterior, dicenda quidem est intrinseca materiæ, non quod ipsamet priuatio in se intrinseca sit materiæ, eive propriè inhæreat, aut possit, sed quod forma terræ, qua priuat, ex quo priuationem suam tollit & existit.

R.P. Richardi Lyncei, Philosophia Tom. II.

re incipit, materiæ suæ incipiat esse intrinseca: quidni enim priuatio formæ intrinseca ab eius intimitate dicatur intrinseca? sicut à realitate formæ destructæ destructio dici solet etiam realis ac vera destructio, ut præmissum est.

CAPVT III.

Solutio cæterorum argumentorum, quæ in contrarium fieri possunt.

14 Obiicies quartò: forma expulsa inter principia rei naturalis censenda est: eiusmodi ergo principia plura numero sunt, quæ tria. Antecedens probatur, quia ex ligno v.g. fit ignis: forma ergo ligni est terminus à quo, adeoque principium ignis, non minus quam priuatio: nec principium qualecumque, sed materiæ ignis verissimè intrinsecum. Respondent aliqui, dehnita esse ab Aristotele principia rei naturalis, non quæcumque, sed quæ ad eius generationem atque existentiam conducunt: materia enim & forma citra dubium ea pollent conducentia: ut autem idem de priuatione suadeant,

15 Supponunt in primis materiam, in ipso primo instanti possessionis formæ, eius habere desiderium innatum. Etenim potest Deus reuelare Petro v.g. se collaturum ei gratiam iustificantiem, in primo instanti quo eam desideret: huius reuelationis possibilitas adeo est terminis ipsis manifesta, ut à nullo possit negari: fac ergo Petrum desiderare gratiam, qua iustificetur, certè aut statim eam consequetur, aut reuelationi diuinæ falsum suberit: hoc autem posterius cum repugnet, necessum sanè est ut pro priori naturæ desiderium gratiæ, pro posteriori verò eiusdem instantis realis ipsamet gratia in illo existant: desiderium ergo elicatum rei, in primo instanti quo possidetur, haberi potest: quidni ergo & innatum de quo sermo est? Rursus si materia terræ v.g. in primo instanti suæ creationis diuinitus careret forma terræ, hanc haud dubie tum desideraret: quid euidentius? At illud desiderium à carentia formæ terræ in eodem instanti minimè penderet: esto igitur in eo instanti, non carentia formæ illius, sed forma ipsa existeret in materia, hæc nihilominus eam desideraret. Minor probatur, quia si desiderium innatum quo materia terræ, pro primo illo instanti reali, desideraret formam terræ, dependeret pro eodem instanti à carentia formæ terræ, eamque supponeret, sanè materia terræ desideraret formam, in eo instanti, ex suppositione quod in eo carentia formæ daretur: sed forma ex suppositione carentiæ eius, aut quod perinde est, compositio formæ cum sua carentia in eodem instanti, simpliciter impossibilis est: desideraret ergo materia quid omnino impossibile: hoc autem admitti non potest: ergo nec quod desiderium innatum, quo de loquimur dependeret à carentia formæ desideratæ, in eodem instanti reali.

16 Secundo supponunt, materiam primam non desiderare formam, quam in instanti antecedenti possidet: siquidem acquisito termino desiderij subit illico gaudium, & desiderij affectus cessat, iuxta tritum ac vulgare dictum *inueni portum spes & fortuna valet*: quando igitur ea cessatio à desiderio sequi nequit, in primo instanti reali acquisitionis formæ, quo eius desiderium potius existit, reliquum est, ut in sequentibus existat. Tum etiam, quando forma supponitur extitisse in instanti reali antecedenti, ad summum eius conseruatio pro sequentibus desiderari potest: non ergo prima eius existentia.

- 17 Hinc colligunt carentiam formæ terræ primò productæ, quæ si materiæ terræ coexistisset, priuatio futura esset, (& eadem, imo maior ratio est de quauis alia priuatione) carentiam inquam illam, esse principium terræ: id enim desiderij formæ terræ, quod in primo instanti possessionis eius existit, constituitur per carentiam illam anteriorem, quippe quod sine ea non existeret, nec daretur: cum ergo desiderium formæ terræ ad eius existentiam conducatur, sanè carentia eius formæ ad eius existentiam censenda est conducere, ac proinde eius erit principium. At verò forma expulsa ad existentiam formæ contrariæ non conducit, sed potius ei obstat obnititurque, proinde quantumlibet terminus à quo sit, nihilominus haud erit principium alterius formæ qua expellitur, reive naturalis per eam constitutæ, prout modo principium accipitur.
- 18 Ingeniosius tamen excogitata sunt hæc, quam verius. Nam si priuatio posset conducere ad existentiam formæ, quam tempore antecedit, certè non solum posset sed deberet strictè ac verè conducere, ad sui quasi destructionem, cum existentia formæ qua priuat, indissociabiliter coniunctam: at hoc est prorsus impossibile: ergo & illud prius: huius impossibilitas negari nequit: quid enim manifestius quam id habere omnem conceptum seu positium, seu negatum, vt destructioni suæ reluctetur & obstat: qui ergo potest ad eam conducere? Adice, quod si, vt aduersarij volunt, priuatio formæ ad huius conducit existentiam, fieri non posset. quin etiam forma expulsa ad eandem formæ introductæ aut introducendæ existentiam conducatur: quæ enim forma expellitur, antequam expellatur, infert semper priuationem formæ introducendæ: ergo ad eius priuationem conducit: quando igitur priuatio ad formæ introducendæ existentiam, iuxta eos quibuscum disceptamus, conducit confertque, sanè forma expulsa ad eam existentiam mediate conducere censenda est, ac proinde hoc ex capite excludenda non est à ratione principij rei naturalis. Denique nullo authore, nulloque fundamento ad rationem principij ab Aristotele definiti prædicta conducentia postulat.
- 19 Vnde respondeo formam expulsam etiam esse corporis seu rei naturalis principium, prout hoc modo usurpatur. Quod ita suadeo: id velut terminus à quo est principium rei naturalis, quod cum eius formæ & existentia contrarietatem & veluti simultates gerit: Ita Philosophus 1. Phys. cap. 5. text. 50. ibi; *principia igitur contraria esse manifestum est*: at non solum priuatio, verum etiam forma expulsa & præcedens, formæ introductæ contrariatur: cur ergo forma expulsa rei naturalis principium non sit? Præterea, vt communiter Recentiores notant, vtque constat ex Aristotelico textu, hic ab eo agitur, non tantum de principiis compositi substantialis, sed etiam, eorum occasione, de his quæ principiant compositum accidentale, & vt non ageretur, par nihilominus esset utrumque ratio. Atqui esse principium compositi accidentalis conuenit non tantum priuationi formæ accidentariæ, sed etiam formæ expulsi, vt testatur Aristoteles cap. 5. citato & text. 44. ibi, *Sed album quod fit è non albo, non quouis, verum ex nigro, aut intermedijs*. Ergo, &c. Hinc tamen minime fit, plura esse principia rei naturalis, quam tria; nimirum forma expulsa, & carentia formæ introductæ, & in vniuersum, quidquid formæ introductæ opponitur, eiusque generationem impedit, ad vnum principium reducitur, & nomine priuationis ac termini à quo, ab Aristotele comprehenditur. Quod si animaduertissent Recentiores Philosophiæ magistri, non aded conspirarent,

in releganda forma expulsa, à ratione principij rei naturalis.

Obiicies quintò, dispositiones etiam ad formam substantialem rei naturalis, esse eius principium: cum ex calido fiat ignis; calor que, non minus, imò magis quam priuatio, materiã ignis intrinsecè adficiat: quocirca plura erunt quam tria, corporis entisve naturalis principia. Respondeo dispositiones esse principium rei naturalis; at non nisi vnum cum materia prima; quippe ad cuius principiandi rationem reducuntur, eo quòd eam intrinsecè afficiant. Replacabis tamen, priuationem etiam, eadem de causa, ad materiam velut vnum cum ea principium reduci posse; ac sic duo tantum principia rei naturalis esse non tria pro eo ac hæcenus supposuimus. Non virget hæc replica: dici namque in primis ad eam potest, ita assignata à nobis esse tria rei naturalis principia, vt æquè cògruè numerari possint duo, atque vt priorem numerum ament, posteriorem non respere; vt expressit Aristoteles 1. Physic. cap. 7. text. 67. ibi *quapropter principia, tum duo tum tria, dici possunt*: videlicet quia vt hic nostri Conimbricenses explicant, priuatio & materia subiecto vnum sunt. Responderi etiam potest ad eandem replicam, id interesse discriminis, inter priuationem & dispositiones præuias, quod hæc coexistant materiæ, tum temporis, cum materia formæ subest, & rationem principij exercet, cum interim in priuatione secus accidat: quare magis est, vt dispositiones vnum principium cum materia constituent, quam vt priuatio in societatem vnus cum ea principij admittatur.

Obiicies sextò: homo v. g. non solum materia & 2 1 forma intrinsecè constat, verum etiam vnione, sine qua planè homo non esset, quantumlibet eius materia & forma, nempe anima rationalis existerent: vnio ergo materiæ & formæ, inter principia intrinseca rei naturalis, statuenda est; & sic numerus principiorum, non ternarius erit, sed potius vltra perget. Respondeo vnionem materiæ & formæ ab iis, vt suo loco ostendemus, realiter distinctam, haud quaquam obtinere rationem principij naturalis, sed solummodo esse rationem principiandi; eò nimirum quod non constituat, neque componat hominem, sed præcisè sit id, quo materia & forma hominem componunt atque constituunt: quo pacto dici consuevit, actionem non esse principium efficiens termini, quia terminum non causat efficienter, sed tantummodo est id, quo agens eum agit & efficit.

Obiicies denique septimò: homo non solum ex 2 2 materia, forma & vnione, verum etiam ex subsistètia, ab iis realiter distincta, intrinsecè coalescit: subsistentia ergo est principium primum, & intrinsecum rei naturalis, atque adeo principia rei naturalis, aut perperam à nobis definita sunt, aut certè non tria sunt, sed quatuor. Respondent nonnulli primò Aristotelem egisse de principiis naturæ, non verò suppositi, cum solam illam, non hoc agnouerit: subsistentia autem suppositum non naturam hominis v. g. constituit; atque adeo inter principia naturalia, ab Aristotele definita & connumerata non debet censerì. Alij secundo respondent, subsistentiam esse veluti formam quãdam, humanitatij, v. g. intrinsecam, & eius vltimò completentem, & integram, vnde principium erit rei naturalis; non tamen aliud à forma, sed potius cum ea vnum, & ad eam quodammodo reducendum.

Alij tertio respondent, Aristotelem egisse de principiis Physicis entis naturalis; subsistentiam autem componere nõ physice, sed metaphysicè, ens naturale v. g. hominè. Hæc tres solutiones parum inter se differunt, idque supponunt omnes, subsistentiam esse entitatem

titatem quandam incompletam, constituentem, cum materia & forma hominis, hominem, equi, equum &c. At nobis, ut patebit ad finem huius libri magis oppidè placet subsistentiam esse entitatem omnino completam, eamve, in qua totus homo v.g. consistat, nec tam esse principium hominis, aut humanitatis, quam esse huius effectum, atque ab ea eiusque partibus, materia scilicet & forma, tanquam à causis intrinsecis manare: non est ergo, quod inter principia naturæ connumeretur, cum potius, ut dictum est, naturæ sit effectus: nisi vero singas, illam simul esse posse effectum naturæ, atque eius principium.

TRACTATUS II.

De materia essentialiter componente corpus naturale.

CAPVT PRIMVM.

An materia prima in rebus existat.

MATERIA prima, iuxta Aristotelem i. Phys. cap. 6. est primum subiectum, ex quo aliquid fit, ut non per accidens insit. Particula illa, primum subiectum, denotat materiam tale subiectum esse, quo aliud antèrius non sit. Reliquæ definitionis partes significant, materiam esse subiectum formæ substantialis, secumque componentis vnum per se & substantiale, non verò accidentale, aut per accidens.

2. **Q**uam materiam in rerum natura & vniuersitate existere, suaderi præcipue potest, ex irrequieta illa, & perpetua rerum naturalium discordia, & lucta, qua mutuum sibi interitum moluntur: Siquidem ignis v.g. à ligno sibi proximo, & applicato, dispositiones eius naturæ consentaneas abigit, & in eo licitatem, calorem, aliaque dispositiones contrarias eiusque destructiuas operatur, ut experientia testatissimum est: at non alia de causa, nec alium propter finem, nisi ut à materia prima ligni ligneam formam expellat, & contra formam ignis in eam imprimat atque introducat: Admittenda igitur est acrisque iudicio concedenda in ligno eiusmodi materia, quæ quidem formæ ligni subesse habeat, & tamen formæ ignis & cuiusque alteri possit subesse. Huic argumento vnam aut alteram solutionem apponam; in quarum oppugnatione potissimè sita erit nostræ & communis sententiæ propugnatio.
3. **R**espondebis ergo primò, luctam illam rerum naturalium non esse propter subiectum substantiale commune, quod aliæ aliis abripere nitantur, sed propter accidens aliquod commune, quantitatem v.g. aut aliud simile. Cur enim est ignis & lignum materia & forma non consent, poriusque corpora substantia- lia simplicia & compositionis expertia sint, quantitate non gaudeant; & propter huius possessionem inuicem dissidere & inimicari non possint?
4. **C**ontra tamen primò sic arguo. Accidens de vno subiecto adæquato & immediato ad aliud etiam tale migrare non potest: at in opposita sententia, transitus ille daretur: ergo, &c. Maior probatur: quia forma substantialis, quæ ratione suæ maioris perfectionis à subiecto absolutior & explicatior est, nihilominus migrare nequit aut transire à subiecto adæquato in sub-

iectum adæquatum, tamen si à subiecto inadæquato in subiectum inadæquatum transire possit, ut in nutritione humana cernere est: à fortiori ergo accidentalis & imperfectior forma, à subiecto adæquato in subiectum adæquatum migrare non poterit: Antecedens fide sanctum est, cum Ecclesia transmigrationem animarum de corporibus in corpora contra Pythagoricos condemnarit. Aliter etiam probatur eadem Maior, quia experientia ipsa testatur, calorem v.g. qui manui meæ inest, ab ea auferri, & in alterius manum transferri non posse: quidni ergo vniuersim repugnet cui-cunque accidenti, ut à subiecto adæquato in subiectum adæquatum possit migrare?

Dices, transitum illum accidentis à subiecto in subiectum adæquatum, tum solùm euenire, cum aut subiectum, cui prius inerat, destruitur, & eius loco aliud producit, aut cum subiectum aliquod in locum aliquem transit, quo accidens secum ferre non potest; eique in eodem loco succedit aliud subiectum eiusdem accidentis capax: ut si nostri hemisphærij aër, luce perfusus, atque irradiatus, in aliud hemisphærium, vbi sol nondum illuminare potest, vento agitante feratur; hoc certè in euentu, aër succedens, lucem aëris depulsi poterit in se suscipere: quominus enim possit quid prohibet?

Verum enim, vbi semel transitus ille admittatur, sanè absque fundamento videtur ad solos duos illos euentus adstringi: nec conspicio, cur, eo admisso, calor in pede productus pedem deserere, & ad caput sensim obrepere nequeat. Rursus, lux in euentu adducto infinita penè subiecta adæquata mutaret; cum aër aëri in eodem loco succedens, (quæ est venti agitantis celeritas) in quouis ferè instanti sit diuersus. Deinde, cum in adducto casu aër aëri succedit in eodem loco, sanè aër introductus prius natura introducit, quam aër anterior expellatur: pro posteriori autem, in quo intelligitur aër anterior expelli, nondum intelligitur gradus antiquus lucis existens, & in aère nouo receptus, sed post expulsionem illam eius receptio in nouo aère intelligenda est, si admittatur: quandoquidem ergo pro illo signo, quo expellitur aër anterior, sol nouam lucem producere potest, & pro tunc ut aiunt prior gradus lucis nondum intelligatur existens; non est profectò, cur sol ad ostentationem suæ virtutis denuò ibi non illuminet: nec enim in sole virtus deest, nec in passo capacitas.

Argumentor secundò contra principalem solutionem initio capitis propositam; quia potior ratio est, ut propter alicuius substantiæ communis adaptionem, quam propter accidens aliquod commune tota agentium naturalium lis atque dissidium sit, cum substantia accidenti præstantior sit, & quidem non paruo intervallo: irrationabilis igitur est superior solutio, quæ pugnam agentium naturalium in quantitatem aut aliud accidens commune, non verò in materiam primam, primumque subiectum substantiale refundit. Tertio eandem solutionem impugno, quia igni de nouo producto non est cur noua quantitas suo quasi iure debita non sit, sicuti cuius alij essentiæ debentur nouæ atque propriæ affectiones: ignis ergo cum ligno minimè decerit, ut ab eo quantitatem auferat, & illam igni conferat.

Quarto demum eandem solutionem confuto, quia dispositiones ab igne in lignum immixtæ in primo instanti quo ignis producit, ad eius productionem disponunt: cur enim tunc determinatè & non ante nec postea ignis producit, nisi quia tunc primum est vltima dispositio ad eius productionem: aut cur, in eo instanti primo, ignis potius quam alia substan-